

December 12.

Páldy Anna, Apatini Dóra, Mányoki Gergely, Magyar Donát, Józsa Edit, Novák Edit: *A 2012-es parlagfű pollenszezon általános értékelése; Pálmai Ottó:* *A parlagfű-mentesítés Fejér megyei tapasztalatai; Surek György, Nádor Gizella:* *Távérzékeléses parlagfű felmérési eredmények 2013-ban?* (az Agro- és Biometeorológiai Szakosztály rendezvénye)

A Társaság május 22-én tartotta meg soron következő Közgyűlését. A Közgyűlés legfontosabb napirendi pontjai az Alapszabály módosítása, a 2013-as költségvetés elfogadása, valamint a társasági díjak átadása volt. 2013-ban a következő tagtársak vehették át a kitüntetések:

- **Steiner Lajos Emlékéremet** kapott **Pappné Ferenczi Zita**, a levegőkémiai mérések, valamint a levegőkörnyezeti modellezés területén nagy szakmaszeretettel, magas hozzáértéssel és szorgalommal végzett munkájáért.
- **Szakirodalmi Nívódíjat** vehetett át **Bartholy Judit, Bozó László és Haszpra László**, „Klimaváltozás-2011. Klímaszcenáriók a Kárpát-medence térségére” könyv szerkesztőiként és szerzőiként végzett tevékenységükért.

- **Berényi Dénes Emlékdíjjal** jutalmazta az MMT Közgyűlése **Kovács Alfréd Pált**, a zoometeorológiai kutatásokban elért kiemelkedő eredményeiért, valamint a zoometeorológia oktatásában végzett több éven át tartó lelkiismeretes munkájáért.
- **Hegyfoky Kabos Emlékéremet** 2013-ban Magyarország éghajlatának megismeréséért, az éghajlat kutatásában és oktatásában, valamint a tudományos ismeretterjesztésben végzett kiemelkedő, több évtizedes munkájáért **Mika János** kapta.
- **Róna Zsigmond Alapítvány** 2012. évi **kamatait Csonka Tamás** kapta kiemelkedő tudományos tevékenységének elismeréséért.

Társaságunk évzáró Közgyűlését december 16-án tartotta, melynek legfontosabb napirendi pontja a 2013-as Hille Alfréd Ifjúsági Pályadíj átadása volt.

A 2013-as **Hille Alfréd Ifjúsági Pályadíjat** a „Zivatar rendszerekben fellépő villámlási anomáliák” című dolgozatáért **Mona Tamás** kapta.

IDŐJÁRÁS ÉS ÉGHAJLAT: AZ IFJÚSÁGGAL A HOLNAPÉRT METEOROLÓGIAI VILÁGNAP 2014

WEATHER AND CLIMATE ENGAGING YOUTH WORLD METEOROLOGICAL DAY 2014

Sáhó Ágnes

Országos Meteorológiai Szolgálat, 1024 Budapest, Kitaibel Pál utca 1., saho.a@met.hu

Michel Jarraud-nak, a Meteorológiai Világszervezet (WMO) főtitkárának üzenetét idézve, melyet a 2014. évi Meteorológiai Világnap alkalmából tett közzé, a Világszervezet, felismerve a fiatalok szerepét a jövő kialakításában, az idei Meteorológiai Világnap témájául az *"Időjárás és éghajlat: az ifjúsággal a holnapért"* címet választotta. A 15-24 év közötti fiatalok a világ lakosságának egyhatodát teszik ki. 85 százalékuk – kb. 1 milliárd fő – a fejlődő országokban él. Ötven évvel ezelőtt élt elődeikhez képest a mai fiatalok átlagban egészségesebbek, képzetesebbek, és tehetségesebbek. A technológia átszövi az életüket, lehetővé téve, hogy környezetükkel folyamatos kapcsolatban legyenek. Mégis, nagyon sok fiatal szenved a szegénységtől, diszkriminációtól, egyenlőtlenségtől és a kiszolgáltatottságtól; sokan közülük nem jutnak hozzá az oktatáshoz, egészségügyi és más alapellátáshoz. Ezeket a problémákat tovább súlyosbítják az éghajlatváltozásból és a szélsőséges időjárási eseményekből fakadó kockázatok, amelyek sok fiatal életét befolyásolják ma is, az elkövetkezendő évtizedekben pedig még inkább. A légkör és az óceán hőmérséklete tovább növekszik, a jégsapka és a gleccserek tovább olvadnak, a tengerszint emelkedik, a szélsőséges időjárási és éghajlati események egyre gyakrabban fordulnak elő, és/vagy egyre nagyobb intenzitással bírnak. Az emberi tényező szerepe az éghajlatváltozásban nem kérdéses. A szén-dioxid és más üvegházhatású gázok légköri koncentrációja töretlenül növekszik, és az emberi történelem során eddig soha nem látott mértéket ér el. A fosszilis energiahordozók használata jócskán felmelegíti bolygónkat: az évszázad végére a hőmérséklet 4 °C-kal lesz magasabb, mint az iparosodás előtti időben. A melegedés 2 °C alá szorítása még elérhető, de csakis az üvegházhatású gázok kibocsátásának drasztikus mértékű csök-

kenésével. Ennek a célnak a megvalósítása gyors, határozott és bátor cselekvést igényel. A világ ifjúsága erőteljes szerepet tölthet be ennek a változásnak a véghezvitelében. Az éghajlatért való törekvés nem csak a CO₂ kibocsátás csökkentését jelenti, hanem a közös értékeket, és mindannyiunk szándékát a közös értékek megóvása érdekében. A fiatalok az új ötletek, és a problémák újszerű megközelítésének és megoldásának forrásai. Igazságos és méltányos megoldásokra vágnak.

A következő generáció fiataljaiban megvan a képesség arra, hogy az időjárás és az éghajlat változásaira való felkészülés során aktívan részt vegyenek a mostani, és a jövőbeli időjárási és éghajlati események megfigyelésében, megértésében, és az alkalmazkodásban. Képesek arra, hogy előmozdítsák az éghajlatváltozás tudatosítását, méréséklését, és az alkalmazkodást, de ahhoz, hogy a fiatalok teljes erejét kiaknázhassuk, képesnek kell lennünk arra, hogy a most őket érintő, és a jövőben az ő életüket befolyásoló szabályozások kialakításába és megvalósításába is bevonjuk őket.

Az időjárást és az éghajlatot alakító légkör-óceán-szárazföld-víz kölcsönhatás a tudományos kutatások számára egyre ismertebb; ez lehetővé teszi az időjárás és az éghajlat egyre pontosabb előrejelzését.

A WMO közössége által kifejlesztett eszközök, melyek lehetővé teszik az időjárás és az éghajlat megértését, és jobb előrejelzését, az elkövetkezendő évtizedek során még pontosabbak lesznek, és egyre szélesebb körben fognak elterjedni. Az éghajlat előrejelzéseire alapuló információk és szolgáltatások hozzájárulnak ahhoz, hogy az éghajlatváltozás hatásait csökkentjük, és jobban tudjunk ezekhez alkalmazkodni.

A Világnapi ünnepség közönsége, elől az „Év MET-ÉSZ észlelője”
Bajkai Csaba kisbéri esperes-plébános

Unger János tszv.egy. tanár (SzT Éghajlattani és Tájföldrajzi Tsz.,
Szakács Györgyné Farkas Amália ny. igh., az MMT tagja 1945 óta

Bartholy Judit (háttal) átveszi az elismerést
Rácz András helyettes államtitkártól és az
OMSZ elnökétől

Dohány László átveszi észlelői elismerését

Haszpra László szakmai előadása

Emellett, a fenntartható fejlődés útján is segítenek minket abban, hogy szembenézzünk a viharokkal, árvizekkel, hőhullámokkal; hogy a földművelők hatékonyabban tervezhessék a vetés és aratás idejét; valamint, hogy a vízi- és légi közlekedés biztonsága tovább növekedhessen. A fiatalok, akik a meteorológia, hidrológia, vagy éghajlatkutatás területén helyezkednek el, fontos szerepet tölthetnek be ezekben a folyamatokban, és nagyban hozzájárulhatnak a saját közösségük és országuk jólétének és biztonságának elősegítéséhez.

Habár az éghajlatváltozás a jövőnkkel kapcsolatban elbizonytalanít minket, mégis egy dologban biztosak lehetünk: társadalmunk nem csak önmagáért felel, hanem az utánunk következő generációkért is. A mai fiatalság az évszázad második felében fog felnőni, és ha nem teszünk sürgősen valamit, már az ő életükre is súlyos következményei lesznek az éghajlatváltozásnak, melyeket az Éghajlatváltozási Kormányközi Testület legújabb jelentése vetít előre. A mostani döntéseink eredményeképpen a fiataloknak döntő

szerepe lesz a Föld sorsának meghatározásában. Óriási kihívások állnak előttük, de számtalan lehetőség kínálkozik, hogy ezekkel a kihívásokkal szembenézzenek.

Világnapi ünnepség az Országos Meteorológiai Szolgálatnál. Az idei Világnapot március 21-én, pénteken ünnepelte az Országos Meteorológiai Szolgálat. Az esemény háziasszonya Fejes Edina volt. Radics Kornélia OMSZ elnök köszöntő szavai után Rácz András környezet- és természetvédelemért felelős helyettes államtitkár utalt a Vidékfejlesztési Minisztériumnak, s jogelőd intézményeinek az OMSZ-szal való, hosszú évekre visszanyúló kapcsolatára, mely nem mindig volt egyértelműen szoros, vagy egységes elveket valló, mostanra viszont sok minisztériumi vezető is egészen másképp viszonyul ehhez az intézményhez, az általa művelt tudományterülethez. Sokkal inkább saját ügyüknek tekintik a magyar meteorológia jövőjét, mint a korábbi évek során bármikor. A vezetői köszöntők után a miniszteri kintünetések átadása történt. Elsőként az idei év Schenzl Guidó Díjazottai vehették át kintünetésüket:

Dr. Bartholy Judit professzor asszony az Eötvös Loránd Tudományegyetem Meteorológiai Tanszék vezetője, kiemelkedő kutatói és publikációs, valamint példaértékű, iskolateremtő oktatói tevékenységéért.

Dr. Dunkel Zoltán címzetes egyetemi tanár, több mint négy évtizeden át a meteorológia különböző tudományterületein végzett eredményes kutatói és szervezői munkájáért s a legnehezebb időkben vállalt, felelősségteljes, innovatív vezetői munkájáért.

Pro Meteorológia Emlékplakettet kapott

Kovács László, az MH Geoinformációs Szolgálat alezredese, szolgálatvezető-helyettes, a Katonameteorológiai Szolgálat, s ennek civil elfogadása érdekében kifejtett tevékenységéért, valamint a társszervezetekkel folytatott folyamatos kapcsolat ápolásáért.

Pappné dr. Ferenczi Zita, az OMSZ levegőkémiai szakértője – az Országos Meteorológiai Szolgálat levegőszennyezési modellezési feladatainak mind az operatív modellfelügyelet, mind a kutatás területén végzett lelkiismeretes és eredményes ellátásáért.

Sáhné Ágnes az OMSZ személyügyi referense – az Országos Meteorológiai Szolgálatnál két évtizeden át végzett személyügyi és szervezési munkájáért.

Zárbok Zsolt, a földfelszíni hálózat osztályvezetője – a különböző típusú meteorológiai észlelőhálózatok létrehozása, kialakítása, fejlesztése, valamint a munkatársi közösség és intézeti elkötelezettség érdekében kifejtett közel négy évtizedes munkájáért.

Miniszeri Elismerő Oklevelet kapott

Énekes Lászlóné az Időjárás Előrejelző O. meteorológiai technikus – az OMSZ meteorológiai tájékoztatásában végzett több évtizedes megbízható, pontos munkájáért.

Márfai László az Országos Vízügyi Főfel. osztályvezetője – az OMSZ és a Vízügy együttműködése, a hidrometeorológiai mérőhálózat automatizálása, valamint az adatok operatív felhasználása terén elért eredményes munkájáért.

A Világnapon minden évben megemlékezünk azokról a munkatársainkról is, akik a háttérben évtizedeken át részt vesznek a megfigyelőmunkában, az adatgyűjtésben, névtelenül, de nagy-nagy kitartással, szorgalommal. Idén is négy társadalmi észlelő kapott díjazást és elismerő oklevelet.

Ferenczi Lajos, aki a Fejér megyei *Előszálláson* 49 éve vezet a csapadékmérő állomást. Itt 1906-1945-ig éghajlatkutató, majd 1952-től napjainkig csapadékmérő állomás működik. Észlelőnk 1954-ben került az akkori Községi Tanács alkalmazásába, mint hivatalsegéd, „kisbíró”. Már ekkor többször helyettesítette az akkori megbízottakat, majd 1965. március 11-én az állomást az akkori hálózati ellenőr, Rajnoha János a kertjébe telepítette és megbízta Ferenczi Lajost az állomás vezetésével. Családi okok és idős kora miatt nem vállalta az utazást, a kitüntetést keresztfia, Hell Zoltán vette át helyette.

Kocsis Józsefné, a közigazgatásilag *Balmazújvároshoz* tartozó *nagyháti* állomáson 42 éve végzi a csapadékmérést. A településen 1947-ben létesült csapadékmérő állomás, amikor még a tanyán volt iskola is, és a méréseket és megfigyeléseket a tanárok végezték. Tőlük vette át a csapadékmérő állomás vezetését 1972-ben Kocsis Józsefné, Mária néni, aki ezt a feladatot a mai napig ellátja.

Dohány László 38 éve méri a csapadékot a *Budapest, X. kerület*, Maglódi u. 8. sz. alatti állomáson. Az állomás elődje

Budapest Kőbányai Szőlőtelep néven éghajlatkutató állomásként működött 1908 és 1923 között, majd észlelőnk édesapja a 60-as évek elején elkezdte a méréseket, egy iskola területén. Édesapja halála után vette át észlelőnk ezt a tevékenységet.

Luksik András a Komárom-Esztergom megyei *Csatkáról* érkezett, ahol 1954-ben létesült csapadékmérő állomás az akkori iskola területén. A méréseket az igazgató, majd utána egy tanító végezte. A mai helyére az állomás 1974 körül került, amikor is észlelőnk édesapja végezte a méréseket. 1978-ban aztán fia, Luksik András tanár úr vette át az állomás vezetését, amit a mai napig – 36 éve – töretlenül ellát.

A Szolgálat Tudományos Tanácsa minden évben Szakirodalmi Nívódíjjal jutalmazza az év legszínvonalasabb szakmai publikációs termékét. Az idei „Szakirodalmi Nívódíjat” *Csirmaz Kálmán, Polyánszky Zoltán* és *Simon André*, valamint társszerzőik (A., Pistotnik, G., Neštíak, M., Nagykovácsi, Zs., Sokol, A. (2013)): *A study of rotation in thunderstorms in a weakly- or moderately-sheared environment c. az Atmospheric Research folyóiratban* 2013-ban publikált *cikkének ítélte a Tudományos Tanács*. A Meteorológiai Szolgálatnál dolgozó három szerzőnek *Dr. Horváth László*, a TuTa elnöke adta át az okleveleket.

Az Országos Meteorológiai Szolgálat idén először egy *észlelői* és egy *fotópályázatot* is meghirdetett.

A közel egy évvel ezelőtt indított MET-ÉSZ észlelőhálózatban, az észleléseket nap mint nap továbbítók közül az „**Év MET-ÉSZ észlelője**” címet *Bajkai Csaba* kisbéri észlelőnknek adományoztuk. Bajkai Csaba kisbéri plébános a komáromi és a tatai kerület esperese. 2008-tól ellátja a bakonyársárányi és az ászári plébániákat is – s mindemellett hosszú évek óta küldi megbízott társadalmi észlelőként is az adatokat az OMSZ hálózatába. 2749 észleléssel, kiváló, színvonalas munkával érdemelte ki ezt a címet.

Meteorológiai Fotópályázat. Az idei világnap mottójának szellemében a fotópályázatunk fiatalok számára íródott, ahova időjárással, éghajlatváltozással kapcsolatos fotókkal lehetett pályázni. A szakmai zsűri első helyezettje: *Pintér András*, aki környezetmérnöki mesterszakon tanul Sopronban az Erdőmérnöki Karon. A nyertes fotót 2013 nyarán készítette lakhelyén, Mihályiban, kedvenc témakörében, mely a légköroptikai jelenségekhez kötődik. A halo jelenséget nem könnyű fotózni, hisz célszerű kitakarni a fényforrást egy tereptárggyal, amely jelen esetben egy mezei vadvirág volt. A kép egy manuális halszem objektívvel készült. A közönség szavazatai alapján *Tábori Gábor* kapott díjat, aki egy villámfotóval vívta ki a legtöbb like-ot. Nagykörsőről érkezett hozzánk, idén végez, mint adóigazgatási szakügyintéző. Második éve fotózik hobbi szinten, ma már egy tükörreflexes fényképezőgéppel készíti kiváló képeit. A közönségdíjas fotó augusztus 9-én készült; egy széteső squall line még aktív része szolgáltatta a témát; a villámokat.

Az idei Világnapon két szakmai előadás is elhangzott:

Molnár László, a Szolgáltatási Osztály vezetője: „*Időjárás és éghajlat: az ifjúsággal a holnapért*” címmel tartott előadást, míg *Haszpra László* címzetes egyetemi tanár, levegőkémiai szakértő, a „*Jövő meteorológusai címmel*” mutat be a jövő generációjának meteorológiai kötődését.